

De Nederlandse Portretprijs

Naar aanleiding van de oproep van het bestuur van de Stichting De Nederlandse Portretprijs kwamen tot en met maart j.l. 1254 aanmeldingen binnen voor de Nederlandse Portretprijs 2019. Daarvan waren 1131 inzendingen in de categorie tweedimensionaal en 121 driedimensionaal. In totaal waren vijftig van de 1254 portretten gemaakt door nog geen dertig jaar oude kunstenaars. In tegenstelling tot de procedure bij de Portretprijs 2017 werd dit keer het gehele selectieproces uitgevoerd door één jury. Deze jury maakte eerst via de weg van individuele beoordeling op beeldscherm en toekenning van een cijferbeoordeling, een selectie van 122 kunstwerken, die vervolgens bekeken moest worden. Dat bekijken in natura gebeurde op 3 juni op Slot Zeist, waarbij helaas één van de juryleden door overmacht verstek moest laten gaan.

Helaas bleek op 3 juni dat enkele van de 122 portretten teruggetrokken waren, in een paar gevallen omdat de betreffende werken inmiddels hingen op tentoonstellingen in het buitenland en in één geval omdat het betreffende, op de foto nogal veelbelovende, schilderij bij een brand in het atelier van de kunstenaar verloren was gegaan.

Na rijp beraad en nu en dan stevige discussies wist de jury op 3 juni de long list terug te brengen tot een short list van 50 werken, die werden toegelaten tot de tentoonstelling in het Slot. Op maandag 16 september heeft dezelfde jury de moeilijke klus geklaard uit de overblijvende werken de prijswinnaars te selecteren.

Voordat de uitslagen van de eindselectie worden vermeld, nog een paar kanttekeningen. Allereerst constateert de jury dat de uitbreiding van het aantal inzendingen in vergelijking met twee jaar geleden op zichzelf verheugend is, maar dat ook een verhoging van het gemiddelde niveau van de inzendingen gewenst is. Er zijn nogal wat inzendingen, vrijwel altijd al in de eerste selectie uitgevallen, waarvan de eerlijkheid gebied te zeggen dat ze niet het niveau hebben dat verwacht mag worden bij een nationale prijscompetitie. Daarnaast constateren wij tevens dat er nog veel uitstekende portrettisten zijn, die niet hebben deelgenomen. En dat geldt in het bijzonder voor de rubriek beeldhouwkunst, waarin beduidend meer potentieel aanwezig is dan nu zichtbaar wordt gemaakt en ook voor het jonge talent onder de dertig jaar, dat met slechts vijftig inzendingen onvoldoende tot zijn recht komt.

Voor de toekenning van de drie prijzen streeft de jury ernaar tot een unaniem oordeel te komen. Dat wil niet zeggen dat een prijswinnaar in het persoonlijke klassement van elk jurylid op de eerste plaats terecht gekomen is, maar wel dat alle leden van de jury het erover eens zijn dat de betreffende

inzending de eerste prijs verdient. Nu en dan is er dan ook nog een andere inzending, die bij een aantal beoordelaars dusdanig positieve reacties heeft opgeroepen, dat besloten is tot een eervolle vermelding.

Het moeilijkst heeft de jury het gehad met de toekenning van de prijs voor driedimensionale portretten, aangezien de tot de eindronde doorgedrongen basiselectie vrij klein was en bijna alle stukken bij de bespreking door de jury naast lof ook kritiek oogstten. Bij de reductie van het aantal eindkandidaten was de vergelijking met andere stukken in de selectie doorslaggevend. Duidelijk bleek dat bij de afweging van de paar laatste kanshebbers de onderlinge vergelijking moeilijk was, deels door het zo verschillende karakter van de objecten. Daarbij deed zich het merkwaardige feit voor dat de jury tot de conclusie kwam, dat bij één van de in de ogen van een aantal juryleden favoriete inzendingen, de kritiek van andere juryleden minder betrekking had op de sculptuur zelf, maar vooral op de presentatie, de door de kunstenaar erbij geleverde sokkel. Toen bij een proef bleek dat de geuite bezwaren tegen dit beeld in belangrijke mate verdwenen bij weglating van deze sokkel, werd contact gezocht met de kunstenaar. Daarbij werd de vraag gesteld of de verdere afweging van deze sculptuur en dus ook de presentatie ervan in de tentoonstelling ook zonder de betreffende sokkel mocht plaats vinden. Nadat daartoe toestemming was ontvangen, vergeleek de jury het werk, nu zonder de sokkel, opnieuw met de andere sculpturen uit de eindselectie. De conclusie was dat de **Portretprijs 2019 voor een driedimensionaal werk** wordt toegekend aan **Mooniq Priem** voor haar op klein formaat in gips uitgevoerde beeltenis van het Japanse meisje *Ichiko*. (*Little Ichiko*). Enkele van de in het beraad uitgesproken kwalificaties van dit werk waren: ‘trefzeker’, ‘spannende manier van boetseren’ en ‘grote power op klein formaat’.

Voor de **Prijs voor Jong Talent** onder de dertig jaar hadden slechts drie kandidaten de eerdere rondes overleefd. Een klein aantal, maar daar staat tegenover dat ze alle drie met veel waardering door de jury zijn bekeken. Gezien de kwaliteit heeft de jury besloten dat in deze categorie naast de prijs ook een eervolle vermelding moest worden toegekend. Hoewel de presentatie van het werk in de tentoonstelling noodgedwongen niet ten volle recht kon doen aan de grote kwaliteiten van het betreffende kunstwerk, was de jury dusdanig onder de indruk van het fragiele beeld en de beweeglijkheid van het doek *Fleur* door **Merel Jansen**, dat zij een **eervolle vermelding** krijgt in de rubriek **Jong Talent**.

De **Prijs voor Jong Talent** ging naar een andere inzending, die zeer grote indruk maakte op alle leden van de jury en commentaren kreeg als ‘goed op alle fronten’ en ‘elk detail heeft klasse’. De kwaliteiten van dit portret zijn dusdanig dat het in de ogen van juryleden tevens behoorde tot de top van het gehele veld

van inzendingen. Met groot enthousiasme kent de jury daarom de prijs voor Jong Talent toe aan **Amy Verhoeff** voor het schilderij **Opa**.

Ten slotte de prijs voor een **tweedimensionaal portret**, veruit de grootste categorie inzendingen. Nadat de jury uit het geheel aan geselecteerde werken eerst een kopgroep had gemaakt van werken die in de ogen van tenminste twee juryleden potentiële winnaar zouden kunnen zijn, werd het veld geleidelijk versmald totdat er één winnaar overbleef.

Daarbij was er echter één schilderij dat door enkele juryleden met dusdanige vuur werd verdedigd, dat het een eervolle vermelding verdient. En die **eervolle vermelding** geldt het monumentale schilderij **Zussen** door **Rosa Boomsma**. Ik citeer nog even een paar trefwoorden die zijn uitgesproken: ‘ambitieuus’, ‘verraadt moed en lef’, ‘boeiende tegenstellingen tussen de drie modellen’ en ‘de handen zijn fantastisch geschilderd’.

En tot slot de aanwijzing van de **prijswinnaar tweedimensionale portretten**. Een schilderij dat onder andere werd voorzien van kwalificaties als ‘intens geschilderd’, ‘houding past bij persoon’, ‘mooi zacht licht’, ‘handen prachtig geschilderd’, ‘klassiek en toch ook hedendaags’ en ‘spectaculair door gebrek aan spektakel’. Het betreft het schilderij **Tempête**, het portret dat **Scott Bartner** schilderde van zijn net in de studentenwereld ingetreden dochter.

Rudi Ekkart (voorzitter jury)

Sam Drukker

Carla van de Puttelaar

Harriet Stoop

Jan Teeuwisse

Lia van Vugt

Wieteke van Zeil